

Aika 05.05.2026, klo 16:30

Paikka Kaupunginvaltuuston istuntosali, Hallituskatu 12

Käsiteltävät asiat

- § 9 **Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen**
- § 10 **Pöytäkirjan tarkastus**
- § 11 **Joukkoliikennejaoston kokoukset syksyllä 2026**
- § 12 **Joukkoliikenneviranomaisen talouden raportointi maaliskuu 2026**
- § 13 **Joukkoliikennejaostolle kuuluvan päätösvallan siirto jaoston alaisille viranhaltijoille**
- § 14 **Joukkoliikennejaoston vastaus valtuustoaloitteeseen Porin joukkoliikenteen kehittäminen sekä citylinja kakkosen ja kolmosen suunnittelun aloittaminen**
- § 15 **Joukkoliikennejaoston 2. vastaus valtuustoaloitteeseen Maksuton joukkoliikenne EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle**
- § 16 **Joukkoliikennejaoston vastaus vammaisneuvostolle aloitteeseen joukkoliikenteen saavutettavuuden parantamiseksi**
- § 17 **Aloite kaupunginhallitukselle vammaisneuvoston edustuksesta joukkoliikennejaostossa**

Osallistujat

Sami Hietaharju, puheenjohtaja
Juha Hernberg, 1. varapuheenjohtaja
Heidi Suominen, sihteeri
Janne Ala-Myöntäjä
Markus Kivinen
Jyrki Laine
Mira-Maarit Poola
Johanna Rantalainen
Sini Solala
Jari Virtanen
Lauri Inna, kaupunginjohtaja
Jaakko Jäntti
Lauri Kilku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala
Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö
Mikael Ropo
Seppo Salonen, yksikön päällikkö, ympäristösuunnitteluyksikkö

§ 9

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 10

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Juha Hernberg ja Minna Maarit Poola (varalla Johanna Rantalainen).

Pöytäkirja tarkastetaan 7.5.2026.

§ 11

Joukkoliikennejaoston kokoukset syksyllä 2026

PRIDno-2025-7053

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Suominen, heidi.suominen@pori.fi

Päätetään joukkoliikennejaoston syyskauden 2026 kokouksien ajankohdat.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää jaoston syyskauden 2026 kokousaikataulun seuraavasti.

- 29.9.2026 klo 16.30, kaupunginhallituksen kokoushuone
- 3.11.2026 klo 16.30, kaupunginhallituksen kokoushuone

Lisäksi joukkoliikennejaosto päättää, että pöytäkirja tarkastetaan kokouksen jälkeisenä toisena arkipäivänä. Pöytäkirja on julkisilta osin yleisesti nähtävänä kaupungin verkkosivuilla pöytäkirjan tarkastamista seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksi

Hallintopalvelut (kirjaamo, LUMU-tiimi, Aapeli-tuki/käyttäjähallinta, PoriListat)

§ 12

Joukkoliikenneviranomaisen talouden raportointi maaliskuu 2026

PRIDno-2026-1350

Valmistelijat / lisätiedot:

Jonna Vainio, jonna.vainio@pori.fi
Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö, merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Joukkoliikenne talousraportti 032026

Joukkoliikenteen lipputuotot maaliskuun loppuun mennessä ovat 0,666 M€, kun vuosi sitten samalle ajalle kohdentuvien lipputulojen summa oli 0,676 M€. Joukkoliikenteen lipputuloja on kirjautunut -1,3 % edellistä vuotta vähemmän. Koko vuoden lipputuloissa on ennustettu noin -10 % heikentymistä vuoteen 2025 verrattuna. Joukkoliikenteessä alkuvuosi käynnistyi talvisissa sääoloissa. Matkoja tehtiin kuitenkin vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan (- 3,1 %), suurimpana syynä on koululaisten matkojen väheneminen kouluverkon muutosten takia. Kelan maksamaa koulumatkatukea on tilitetty joukkoliikenteelle maaliskuun loppuun mennessä tammi-helmikuulta 74 900 €.

Joukkoliikenteen liikennöintikustannukset olivat alkuvuoden vielä viimesyksyisellä tasolla (Linja-autoliikenteen kustannusindeksin pisteluku 12/2025 121,9), ja maaliskuun loppuun mennessä on käytetty 1,842 M€ (vuonna 2025 1,882 M€). Odotettavissa on Iranin sodan aiheuttamia öljyn hinnanvaihteluita, jotka saattavat näkyä myös kustannusten kasvuna. Vaikutus saapuu viiveellä kustannusindeksiin ja sitä kautta liikennöintikustannuksiin. Maaliskuun pisteluku 128,1 tarkoittaa noin viiden prosentin kasvua liikennöintikustannuksiin, mikä toteutuessaan huhti-joulukuun laskuissa tarkoittaisi 110 000 euron ylitystä talousarvioon verrattuna. Seuraavan kerran indeksitarkistus tehdään kesäkuun ja syyskuun pisteluvun perusteella. Koska lipputulokertymä on alkuvuodesta toteutunut vielä heikompana kuin mitä ennakoitiin, kustannuspaikka todennäköisesti ylittää toimintakatteensa, sillä joukkoliikenteen kustannuspaikalla ei ole varauduttu ennakoimattoman poukkoilevaan kustannusten kasvuun.

Joukkoliikenteessä kustannusten hallintakeinoina joukkoliikennejaosto voi päättää joko nostaa lippujen asiakashintoja tai vähentää ajettavien vuorojen määrää. Kumpikaan ei ole riskitön ratkaisu, hintojen korotukset yleensä vähentävät halukkuutta matkustaa, ja vuorojen vähentäminen on vaikea toteuttaa ilman haittaa matkustajille. Vuoron vähentämispäätöksen ja lopettamisen välissä on oltava kolme kuukautta aikaa liikennöintisopimuksen mukaisesti. Kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaan kunnalla on vastuu tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Vastuukuntana toimiva Porin kaupunki vastaa sopimuksen mukaisten tehtävien taloushoidosta. Joukkoliikennejaosto sijoittuu vastuukunnan organisaatioon, ja toimielimen talous on osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnitelmaa. Elinvoima- ja ympäristölautakunta tekee Porin kaupunginhallitukselle joukkoliikennejaoston toimintaa koskevan talousarvio- ja

taloussuunnitelmaesityksen. Talousarvion ja -suunnitelman hyväksyy Porin kaupunginvaltuusto. Talousarvion seurannasta vastaa elinvoima- ja ympäristölautakunta.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää merkitä talousraportin tiedoksi.

Joukkoliikennejaosto, § 22,04.11.2025
Joukkoliikennejaosto, § 13, 05.05.2026

§ 13

Joukkoliikennejaostolle kuuluvan päätösvallan siirto jaoston alaisille viranhaltijoille

PRIDno-2025-7508

Joukkoliikennejaosto, 04.11.2025, § 22

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö, merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Liite 1 Joukkoliikennejaostolle kuuluvan päätösvallan siirto joukkoliikennejaoston alaisille viranhaltijoille 1.1.2026 alkaen

Porin, Ulvilan, Harjavallan ja Kokemäen kaupungit sekä Nakkilan kunta ovat 27.3.2017 allekirjoitetulla yhteistoimintasopimuksella sopineet liikenteen palveluista annetun lain [(320/2017), jälj. liikennepalvelulaki] 181 §:n mukaisen seudullisen tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävien hoitamisesta. Sopijakuntien alueella tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimii Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristölautakunnan alainen joukkoliikennejaosto. Sopimuksen mukaan joukkoliikennejaoston tehtävistä määrätään Porin kaupungin hallintosäännössä.

Porin kaupungin 31.5.2025 asti voimassa olleen hallintosäännön 29 §:n mukaan liikennepalvelulain mukaisena tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena on toiminut elinvoima- ja ympäristölautakunta. Hallintosäännöllä toimivaltaisen viranomaisen tehtävät oli delegoitu joukkoliikennejaostolle. Hallintosäännön kirjaus viranomaisena toimivasta toimielimestä on ollut ristiriidassa yhteistoimintasopimuksen kanssa, koska viranomaisena on toiminut lautakunta, ei yhteisenä toimielimenä toimiva jaosto. Hallintosääntöä on kaupunginvaltuuston päätöksellä 19.5.2025 (§ 50) korjattu tältä osin vastaamaan yhteistoimintasopimuksen kirjausta siten, että 1.6.2025 alkaen liikennepalvelulain mukaisena tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimii joukkoliikennejaosto.

Kuntalain 91 §:n mukaan valtuusto voi hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille sekä luottamushenkilöille ja viranhaltijoille. Toimivaltaa ei kuitenkaan saa siirtää asioissa, joista valtuuston on tässä tai muussa laissa olevan säännöksen mukaan päätettävä. Valtuusto voi hallintosäännössä antaa kunnan muulle 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle oikeuden siirtää sille siirrettyä toimivaltaa edelleen. Näin siirrettyä toimivaltaa ei voida enää siirtää edelleen. Toimivalta sellaisessa asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä, voidaan siirtää vain toimielimelle.

Porin kaupungin hallintosäännön 34 §:n mukaan toimielin voi siirtää sille tässä luvussa määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen. Vastaava kirjaus on myös yhteistoimintasopimuksessa.

Elinvoima- ja ympäristölautakunta on edellä todetun mukaisesti aiemmin toiminut tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena, joten lautakunta on toimintasäännöllään siirtänyt viranomaisen toimivaltaa viranhaltijalle. Hallintosäännön muutoksen vuoksi

jaosto on toimivaltainen siirtämään toimivaltaa tehtäviensä osalta alaiselleen viranhaltijalle.

Elinvoima- ja ympäristölautakunnan toimintasäännön (hyväksytty 14.5.2025) mukaan joukkoliikennepäällikkö päättää vähäisistä ja tilapäisistä joukkoliikenteeseen liittyvistä järjestelyistä sekä joukkoliikenteeltä pyydetävistä lausunnoista silloin kun lausunnon vieminen jaostoon ei aikataulusyistä ole mahdollista. Jotta päivittäisen toiminnan kannalta päätöksenteko on jatkossakin tarkoituksenmukaisella tasolla, on perusteltua, että joukkoliikennejaosto siirtää joukkoliikennepäällikölle vastaavan toimivallan. Siirrettävän toimivallan osalta on syytä vielä tarkentaa, että kyse on tieliikenteen toimivaltaiselle viranomaiselle kuuluvien tehtävien siirtämisestä.

Elinvoima- ja ympäristötoimialan toimintasääntöä muutetaan vastaavasti siten, että sieltä poistetaan toimivallan siirrot viranhaltijalle siltä osin, kun elinvoima- ja ympäristölautakunta ei ole toimivaltainen päättämään toimivallan siirrosta.

Toimivallan peruste

Porin kaupungin hallintosäännön (päivitetty viimeksi 16.5.2025) 29 §:n mukaan joukkoliikennejaosto toimii liikenteen palveluista annetun lain 181 §:n tarkoittamana tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Harjavallan, Kokemäen, Nakkilan, Porin ja Ulvilan kuntien muodostamalla alueella.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää siirtää sille kuuluvaa päätösvaltaa jaoston alaisille viranhaltijoille liitteenä 1 olevan ehdotuksen mukaisesti 1.1.2026 alkaen.

Kokouskäsitely

Merkittään, että jaosto kuuli joukkoliikennepäällikkö Merika Lannen alustuksen seudullisen tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävien hoitamisesta.

Jaosto päätti pitää kokoustuon asian käsittelyn jälkeen klo 17:52-17:57.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Joukkoliikennejaosto, 05.05.2026, § 13

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö, merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Liite 1 Joukkoliikennejaostolle kuuluvan päätösvaltan siirto joukkoliikennejaoston alaisille viranhaltijoille 1.6.2026 alkaen

Joukkoliikennejaosto on päätöksellään 4.11.2025 §22 siirtänyt viranomaiselle kuuluvaa päätösvaltaa alaisilleen viranhaltijoille. Päätökseen esitetään tarkennuksia valtionavustuksen osalta.

Julkisen henkilöliikenteen valtionavustukset siirtyvät Valtiokonttorin haeavustuksia.fi - palveluun vuoden 2026 avustuksista eteenpäin. Hakeminen, asiointi sekä valtionavustuspäätökset tehdään kokonaisuudessaan haeavustuksia.fi -palvelun kautta.

Vuoteen 2025 saakka hakemukset on jätetty paperilla. Sähköiseen asiointiin siirtymisen takia kaupungin on oltava hakemuksen jättämiseksi asiointipalvelussa toimiva valtuutettu, joka voi valmistella valtionavustusten hakemista ja avustuksiin liittyviä toimenpiteitä, toimittaa ne käsiteltäväksi sekä peruuttaa hakemuksen ja hallinnoida valtuuttajaan liittyviä tietoja.

Valtionavustusten sähköisen asiointin takia on siirrettävä päätösvaltaa jaoston alaiselle viranhaltijalle. Muutokset on merkitty liitteeseen punaisella.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää siirtää sille kuuluvaa päätösvaltaa jaoston alaisille viranhaltijoille liitteenä 1 olevan ehdotuksen mukaisesti 1.6.2026 alkaen.

Kaupunginvaltuusto, § 182, 08.12.2025
Joukkoliikennejaosto, § 14, 05.05.2026

§ 14

Joukkoliikennejaoston vastaus valtuustoaloitteeseen Porin joukkoliikenteen kehittäminen sekä citylinja kakkosen ja kolmosen suunnittelun aloittaminen

PRIDno-2025-8614

Kaupunginvaltuusto, 08.12.2025, § 182

Vasemmistoliiton Porin valtuustoryhmä, ensimmäinen allekirjoittaja valtuutettu Jaakko Jäntti jätti valtuuston kokouksessa seuraavan valtuustoaloitteen:

”Porin Vasemmistoryhmän valtuustoaloite:

Porin joukkoliikenteen kehittäminen sekä citylinja kakkosen ja kolmosen suunnittelun aloittaminen

Porin Citylinja aloitti toimintansa 1. syyskuuta 2017, ja se on Porin kaupungin omistaman Porin linjat Oy:n uusi, edullinen bussilinja, joka kulkee keskustan päästä päähän pääosin pohjois-eteläsuunnassa. Linjastouudistuksen yhteydessä Citylinjaa jatkettiin vuoden 2021 kesällä Paratiisinmäkeen.

Citylinja on ollut toimiva lisä keskustan joukkoliikenteeseen ja sen suosio on vuosien varrella kasvanut. Huokea euron hinta sekä 20 minuutin välein arkisin operoiva linja on hyvä esimerkki siitä, että porilaiset saadaan käyttämään joukkoliikennettä, kun sen hinta on kilpailukykyinen ja kun sen aikataulut ovat riittävät, jotta bussin odottaminen ei muodostu kynnyksymykseksi linjan käytölle.

Pori kuuluu HINKU-kuntien verkostoon ja näin ollen kaupungin tavoitteena on vähentää päästöjä merkittävästi vuoteen 2030 mennessä. Aloitteen tarkoitus on selvittää, mitä mahdollisuuksia on kehittää Porin keskustan joukkoliikennettä niin, että osa linjoista voidaan yhdistää, aikatauluja muokata ja maksuja yhdenmukaistaa jo olemassa olevan citylinjan mukaisiksi.

Esitämme, että Porin kaupunki ja joukkoliikennejaosto:

1. Selvittää, mitä toimenpiteitä kahden itä-länsisuunnassa operoivan citylinjan perustamiseksi pitäisi tehdä
2. Riittääkö kaksi uutta linjaa kattamaan bussiliikenteen tarpeet keskustan alueella
3. Mitä mahdollisia kustannushyötyjä joukkoliikenteen selkeyttäminen voisi mahdollisesti tuoda mukanaan
4. Paljonko päästövähennyksiä voidaan saavuttaa keventämällä kalustoa

Aloitteen tueksi esitämme kahta rinnakkaista citylinjaa, jotka kattaisivat suuren osan keskustan liikenteestä, ja joiden solmukohdassa keskustassa voidaan kätevästi siirtyä jo olemassa olevalle citylinjalle.

Citylinja 2: Koivistonluoto, Väinölä, Kalaholma, Lukkarinsanta, Tupala, Herralahti, koivula, Kuninkaanhaka, Keskusta, 6.osa, Vähärauma

Citylinja 3: Mikkola, Sampola, Vanhakoivisto, Uusikoivisto, Riihiketo, Keskusta, Tiilinummi, Musa, Winnova

Porissa 8.12.2025

Vasemmiston valtuustoryhmä Jaakko Jäntti”

Ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpanon yhteydessä käsiteltäväksi.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpanon yhteydessä käsiteltäväksi.

Joukkoliikennejaosto, 05.05.2026, § 14

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö, merika.lanne@pori.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 Reittiluonnokset kahdesta itä-länsi -suuntaisesta citylinjasta
- 2 Liite 2 Ympärivuotinen joukkoliikenne ja uudet joukkoliikennekatuosuudet
- 3 Liite 3 Reittiluonnos Citylinja 2 ja liikennesuunnittelua vaativat kohteet
- 4 Liite 4 Reittiluonnos Citylinja 3 ja liikennesuunnittelua vaativat kohteet
- 5 Liite 5 Tutkimussuunnitelma uusista itä-länsi-suuntaisista reiteistä

Kaupunginvaltuustossa 8.12.2025 § 182 on jätetty aloite Porin joukkoliikenteen kehittäminen sekä citylinja kakkosen ja kolmosen suunnittelun aloittaminen, ja kaupunginhallitus on pyytänyt asiasta lausuntoa joukkoliikennejaostolta.

Valtuustoaloitteessa esitetään kahden uuden reitin perustamista ja selvitettäväksi

1. Mitä toimenpiteitä kahden itä-länsisuunnassa operoivan citylinjan perustamiseksi pitäisi tehdä
2. Riittääkö kaksi uutta linjaa kattamaan bussiliikenteen tarpeet keskustan alueella
3. Mitä mahdollisia kustannushyötyjä joukkoliikenteen selkeyttäminen voisi mahdollisesti tuoda mukanaan
4. Paljonko päästövähennyksiä voidaan saavuttaa keventämällä kalustoa

Uudet reitit on aloitteessa kuvattu kaupunginosien tarkkuudella ja ne on piirretty kartalle joukkoliikennesuunnittelijoiden kuvauksesta tekemän tulkinnan perusteella. Liitteeseen 1 on piirretty nykyinen Citylinjan reitti Paratiisinmäestä Puuvillaan, uudet ehdotetut reitit ja luonnos nykyisen yhden euron kertalippujen CITY-vyöhykkeen laajentamisesta itä-länsi -suunnassa. Reitit kohtaisivat Keskusaukiolla. Liitteeseen 2 on piirretty nykyiset joukkoliikenteen reitit ja ehdotettujen reittien uudet joukkoliikennekatuosuudet.

Liitteisiin 3 ja 4 piirrettyihin reitteihin on merkitty numeroviittauksina tarkempaa liikennesuunnittelua vaativia muutoskohteita, jotta reittien ajettavuus erikokoisilla linja-autoilla voidaan varmistaa. Liitteessä 3 on kuvattu Citylinja 2, jonka reitti kulkisi kaupunginosissa Koivistonluoto, Väinölä, Kalaholma, Lukkarinsanta, Tupala, Herralahti, Koivula, Kuninkaanhaka, Keskusta, 6.osa ja Vähärauma. Liitteessä 4 on

kuvattu Citylinja 3, jonka reitti kulkisi kaupunginosissa Mikkola, Sampola, Vanhakoivisto, Uusikoivisto, Riihiketo, Keskusta, Tiilinummi sekä Musa, ja sen päätepysäkinä olisi Winnovan ammatillinen oppilaitos.

Liitteeseen 5 on kuvattu tutkimussuunnitelma, miten kahden uuden reitin perustamista voisi selvittää. Tutkimussuunnitelmassa on useita vaihtoehtoisia menetelmiä reittien saavutettavuuden ja kysynnän selvittämiseksi ja ratkaisuja uusien reittien palvelukokonaisuuden muodostamiseksi.

Joukkoliikenteen riittävyttä, selkeyttämisen kustannushyötyjen arviointia ja kaluston kevennyksestä aiheutuvien päästöjen laskentaa ei voi aloittaa ilman uusien reittien palvelukokonaisuuden suunnittelun lähtötietojen tarkentamista. Suurimpana esteenä on nykyinen katuverkko, jolle olisi rakennettava noin 40 pysäkkiä ja tehtävä muita liikenteen sujuvoittamistoimenpiteitä. Itä-länsisuuntaiset reitit olisivat toimivampia, kun Itsenäisyydenkatu kaksisuuntaistetaan Vähälinnankadun ja Antinkadun välillä. Kaupungin keskustan läpi ajaminen olisi ajallisesti tehokkaampaa kuin nykyisiä yksisuuntaisia katuja pitkin ajamalla.

Joukkoliikennejaosto toteaa, että asiaa ei tässä vaiheessa selvitetä enempää, mutta asiaan palataan, kun Itsenäisyydenkadun kaksisuuntaistamisen aikautulu on varmistunut.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää antaa oheisen lausunnon valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto, § 130,22.09.2025
Joukkoliikennejaosto, § 23,04.11.2025
Kaupunginhallitus, § 510,01.12.2025
Kaupunginvaltuusto, § 178,08.12.2025
Vammaisneuvosto, § 14,29.01.2026
Vammaisneuvosto, § 26,26.03.2026
Joukkoliikennejaosto, § 15, 05.05.2026

§ 15

Joukkoliikennejaoston 2. vastaus valtuustoaloitteeseen Maksuton joukkoliikenne EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle

PRIDno-2025-6625

Kaupunginvaltuusto, 22.09.2025, § 130

Useat valtuutetut, ensimmäinen allekirjoittaja valtuutettu Minka Leino-Holm jättivät valtuuston kokouksessa seuraavan valtuustoaloitteen:

”Elinvoima- ja ympäristölautakunta on 3.9.2025 kokouksessaan päättänyt, ettei näkövammaisten maksuttomia joukkoliikennematkoja jatketa. Taustalla on kesällä 2021 toteutunut joukkoliikenteen järjestämistapa- ja lipputuoteuudistus, jonka myötä hetkellisesti poistui vuonna 1996 solmittu Porin Linjat Oy:n ja Satakunnan näkövammaiset ry:n kahdenvälinen sopimus näkövammaisten ja heidän avustajiensa maksuttomista matkoista Porin paikallisliikenteessä. Tuolloin joukkoliikennejaosto jatkoi tilapäisesti etua. Tilapäinen etu laajennettiin koskemaan myös EU:n vammaiskortin haltijoita, eli muutkin vammaisryhmät pääsivät edun piiriin. Laajennettu etu jatkui kuitenkin vain vuoden 2022 loppuun, jolloin uuden valtuustokauden käynnistyttyä ja uuden jaoston käsiteltävä asiaa palattiin aiempaan käytäntöön, jossa etu koski vain näkövammaisia. Tämä etu on nyt päätetty poistaa, mikä on perusteltua, sillä maksuttomat joukkoliikennematkat asettivat näkövammaiset ja muut vammaisryhmät eriarvoiseen asemaan keskenään.

Yhdenvertaisuuslain mukaan viranomaisella on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Erilainen kohtelu on kuitenkin oikeutettua tapauksissa, joissa kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Niin ikään samaisen lain mukaan viranomaisen on tehtävä asianmukaiset ja kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada yleisesti tarjolla olevia palveluita. Lain tarkoittamaksi erilaiseksi kohteluksi ja asianmukaiseksi mukautukseksi voitaneen tulkita esimerkiksi avustajaa liikkumiseensa tarvitsevan vammaisen liikkumismahdollisuuksien parantamisen.

EU:n vammaiskorttia voivat hakea henkilöt, joilla on esim. Kelan vammaisetus tai vammaispalvelulain mukainen päätös. Kun EU:n vammaiskortissa on A-merkintä, tarkoittaa se, että henkilö tarvitsee avustajaa. Esimerkiksi suuressa osassa kulttuuripalveluja ja -tapahtumia on käytäntönä, että A-merkinnällä varustetulla EU:n vammaiskortilla avustaja pääsee avustettavan lipulla maksutta mukana. Avustettavalla itsellään pitää siis kuitenkin näissä tapauksissa olla ostettuna lipputuote.

Esitämme, että:

1. maksuton joukkoliikenne -etu tarjotaan jatkossa kaikille EU:n vammaiskortin saaneille henkilöille mahdollisine avustajineen. Etu todennettaisiin linja-autoon noustessa esittämällä EU:n vammaiskortti, tai mikäli poliittisessa päätöksenteossa todetaan tämän vaihtoehdon kustannusvaikutus joukkoliikenteen kokonaiskuluihin liian suureksi,
2. tarjotaan maksuton joukkoliikenne -etu kaikille A-merkinnällä varustetun EU:n vammaiskortin haltijoille ja heidän avustajalleen, tai pienimmän kustannusvaikutuksen aiheuttavalla tavalla
3. tarjotaan A-merkinnällä varustetun EU:n vammaiskortin haltijan avustajalle maksuton matka avustettavan maksaessa oman matkansa.

Porissa 22.9.2025,

Minka Leino-Holm (Vihr.)

Jenni Laurila (Vihr.)

Mona Koski (Vas.)

Johanna Huhtala (SDP)

Anssi Salmi (PS)

Emmastiina Skrov (Vas.)

Oskari Siitari (Vihr.)

Laura Tamminen (Vihr.)

Katja Lundell (Vas.)

Oili Heino (Vas.)"

Ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpanon yhteydessä käsiteltäväksi.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpanon yhteydessä käsiteltäväksi.

Joukkoliikennejaosto, 04.11.2025, § 23

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö, merika.lanne@pori.fi

Kaupunginvaltuustossa 22.9.2025 § 130 on jätetty aloite Maksuton joukkoliikenne EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle ja kaupunginhallitus on pyytänyt asiasta lausuntoa joukkoliikennejaostolta 31.12.2025 mennessä. Valtuustoaloitteessa esitetään mm. seuraavaa:

Yhdenvertaisuuslain mukaan viranomaisen on tehtävä asianmukaiset ja kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada

yleisesti tarjolla olevia palveluita. Lain tarkoittamaksi erilaiseksi kohteluksi ja asianmukaiseksi mukautukseksi voitaneen tulkita esimerkiksi avustajaa liikkumiseensa tarvitsevan vammaisen liikkumismahdollisuuksien parantamisen.

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että osa tai kaikki EU:n vammaiskorttiin oikeutetuista ja sen kanssa matkustavista henkilöistä saisi maksuttomat matkat Porin joukkoliikenteessä:

1. kaikki EU:n vammaiskortin saaneet henkilöt mahdollisine avustajineen tai
2. kaikki A-merkinnällä varustetun EU:n vammaiskortin haltijat ja heidän avustajansa tai
3. kaikille A-merkinnällä varustetun EU:n vammaiskortin haltijan avustajat, kun taas avustettava maksaisi oman matkansa.

Esteettömyys ja yhdenvertaisuus liikkumisessa

Esteettömyyden ja yhdenvertaisuuden eteen tehdään jatkuvaa työtä. Esteettömyyden parantaminen helpottaa liikkumista kaikille liikkujille. Liikenteen aiheuttamia haittoja ja vaaroja ehkäistään rakentamalla erillisiä väyliä jalankulkijoille, pyöräilijöille ja autoilijoille, hidastamalla ajonopeuksia vilkkailla jalankulkualueilla, lisäämällä valaistusta ja ohjaamalla talvikunnossapitoa käytetyimmille väylille. Liikkumista helpotetaan tekemällä isoja ja pieniä muutoksia ympäristön viihtyisyyden parantamiseksi, esimerkiksi rakentamalla melusteitä ja tuulensuojaistutuksia, lisäämällä sadekatoksia, pyörätelineitä ja levähdyspenkkejä.

Paraikaa ja seuraavina vuosina Porissa kaupunki toteutettanee useita vammaistenkin liikkumista edistäviä toimenpiteitä:

- Kaduilla olevien pysäkkien korjausvelkaa vähennetään pysäkkien vuotuisilla kunnostuksilla (noin 7-10 pysäkkiä vuodessa). Joukkoliikennettä on yhä enemmän keskitetty samoille pitkään ajetuille reiteille ja eniten käytetyille pysäkeille. Pysäkkien odotustiloja levennetään ja korotetaan, rakennetaan ja uusitaan sadekatoksia ja toteutetaan turvalliset kulkutiet pysäkeille. Kunnostetuilla pysäkeillä varmistetaan sadevesien kaadot ja kuivatukset jäätymisen ja liukkauden torjumiseksi, ja tila mitoitetaan aurasikaluston tarpeisiin.
- Kauppatorin peruskorjaus (toteutussuunnittelu käynnissä 2025-26) parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja matkustajien odotustilaa. Linja-autosta toiseen vaihtaminen helpottuu ja matkaketjut sujuvoituvat.
- Joukkoliikenteessä valmistaudutaan vuonna 2029 alkavaan sopimuskauteen, jota varten hankitaan uusia linja-autoja. Koska linja-autot tilataan suoraan valmistajalta, hankittavien linja-autojen esteettömyys noudattaa markkinoiden ajantasaista osaamista.

Haavoittuvat ryhmät ja liikenneköyhyys

Joukkoliikenteen reitti- ja vuorotarjonnan kattavuudesta hyötyvät yleensä lapset, iäkkäät, autottomat ja pienituloiset. Rakennetun ympäristön peruskorjaaminen esteettömäksi mahdollistaa joukkoliikenteellä matkustamisen useimmille liikkujille. Erityisesti katujen, pysäkkien, linja-autokaluston, reittioppaiden ja opasteiden helppokäyttöisyydestä sekä linja-autonkuljettajien asiakaspalvelusta hyötyvät haavoittuvat kohderyhmät mm. lapset, iäkkäät, liikuntarajoitteiset, autottomat, näkö- ja kuulovammaiset. Esteettömyysasioissa huomiota kohdennetaan yhä enemmän

haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin, joilla on puutteita kirjallisten asiategistien ja ohjeiden ymmärtämisessä suomen kielellä, digitaadoissa, vaikeuksia muistin, oppimisen ja tiedonkäsittelyn toiminnoissa tai kaupunkiympäristössä toimimista haittaavaa aistiyliherkkyyttä (melu, haju, valo jne).

Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisilla tulo- ja tarveharkintaan perustuvilla liikkumisen tuilla ehkäistään liikenneköyhyiden aiheuttamia haittoja. Liikenneköyhyttä voivat aiheuttaa liikkumisen kustannukset, esimerkiksi kallis polttoaine, taksimaksu tai joukkoliikenteen lippuhinta, tai liikkumisen vaihtoehtoja on autottomassa taloudessa vähemmän kuin autollisessa taloudessa joukkoliikenteen puuttumisen tai vähäisen vuorotarjonnan takia.

Liikenneköyhyys voi olla myös saavutettavuuden puutetta, jossa haavoittuvat kohderyhmät eivät pääse kulkemaan riittävän läheltä ja lähelle kotinsa ja päivittäisten asiointikohteidensa välillä. Joukkoliikennettä ei välttämättä ole ollenkaan tai matka ei onnistu ilman useaa bussinvaihtoa, jolloin matka-aika tai kävelymatka lähimmälle pysäkillä pitenee kohtuuttomaksi. Tällöin tulo- ja tarveharkintaan perustuvalla liikkumisen tuella hankittavat taksimatkat saattavat olla ainoa mahdollinen liikkumispalvelu.

Vammaispalvelulain mukaiset tukipäätökset ja EU:n vammaiskortti

Satakunnan hyvinvointialue vastaa vammaispalvelulain 675/2023 nojalla myönnettävän liikkumisen tuen päätöksistä uuden, vuoden 2025 alusta voimaan tulleen lainsäädännön nojalla.

28 §

"Vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia."

29 §

"Vammaisen henkilön liikkumisen tuki voidaan toteuttaa: 1) kuljetuspalveluna; 2) henkilökohtaisen avun avulla; 3) saattajan avulla; 4) antamalla taloudellisena tukena henkilön käyttöön auto tai muu hänelle soveltuva kulkuneuvo; 5) myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea; 6) muulla soveltuvalla tavalla."

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus päätti 20.5.2025 § 184 määritellä liikkumisen tuen asiakkailta perittäväksi asiakasmaksuksi eli omavastuuksi Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella joukkoliikenteen käytössä olevan Seutu+ taulukon ja maksujärjestelmän mukaisen maksun. Asiakasmaksu peritään vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisesta kuljetuspalvelusta.

Vammaiset henkilöt eivät matkusta maksutta tulo- ja tarveharkintaan perustuvissa hyvinvointialueen kuljetuspalveluissa, eivätkä kaikille avoimessa joukkoliikenteessä. Vammaisten henkilöiden kohtelu on kummankin viranomaisen toiminnassa yhdenvertaista, koska vammaisilta henkilöiltä peritään omavastuu tai lipunhinta kulkemisestaan. Vammaisen henkilön liikkumisen tukipalvelu sisältää henkilökohtaisen avun tai saattamisen tukipäätöksessä kuvatulla tavalla, ja avustamisesta tai saattamisesta aiheutuvat kustannukset kuuluvat tukipäätöksen sisältöön.

Hyvinvointialue ei myönnä vammaiskortteja. Vammaiskortin voi saada ilman, että henkilöllä on samanaikaisesti voimassa olevaa vammaispalvelulain mukaista liikkumisen tuen päätöstä. Vammaiskorttia voi hakea jonkin seuraavan uuden vammaispalvelulain nojalla myönnetyn palvelu- ja tukitoimipäätöksen nojalla:

- valmennus (A)
- henkilökohtainen apu (A)
- erityinen osallisuuden tuki (A)
- tuettu päätöksenteko (A)
- vaativa moniammatillinen tuki (A)
- asumisen tuki (A)
- lapsen asumisen tuki (A)
- lyhytaikainen huolenpito (A)
- päivätoiminta (A)
- kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta (A)
- liikkumisen tuki (A)
- taloudellinen tuki hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle (A)
- tuki esteettömään asumiseen

Vammaiskortti on voimassa kymmenen vuoden ajan. Aiemman lainsäädännön aikana myönnetyt tukipäätökset ovat edelleen voimassa (ellei asiakkaan palvelutarvetta ole tarkistettu), eikä vammaiskortteja uusita ennen voimassaoloajan loppumista. Muut vammaiskortin hankintaan oikeuttavat päätökset ja lisätietoa kortin tilaamisesta ja käyttökohteista löytyy vammaiskortti.fi -verkkosivuilta.

Näkövammaisten oikeus maksuttomiin matkoihin joukkoliikenteessä

Joukkoliikennejaosto käsitteli kokouksessaan 4.2.2025 asiaa Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 871/2024 koskien näkövammaisen matkustajan ja hänen saattajansa vapaalippua, ja kävi evästyskeskustelua näkövammaisten oikeudesta maksuttomiin matkoihin. Korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen liitetyn yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon perusteella joukkoliikennejaoston oli ensisijaisesti päätettävä, onko joukkoliikenteen lipun maksaminen linja-autossa kuljettajalle käteisellä, älypuhelimien sovelluksella, matkakortilla tai maksukortin lähimaksulla tosiasiallinen tekninen, ei-taloudellinen este näkövammaisten henkilöiden joukkoliikenteen käytölle, ennen kuin voidaan päättää maksuttomien matkojen olevan positiivista erityiskohtelua myös muille vammaisille henkilöille.

Evästysten jälkeen joukkoliikennejaoston päätti kokouksessaan 13.5.2025, että näkövammaisten matkat ovat maksullisia 1.7.2025 alkaen. Joukkoliikennejaoston päätös nojautui yhdenvertaisuusvaltuutetun lausuntoon, josta käydyn keskustelun tuloksena joukkoliikennejaosto totesi, että maksaminen ei ole joukkoliikenteen käytön estävä, tosiasiallinen ja ei-taloudellinen este näkövammaiselle, eikä siten maksuttomuutta voida pitää positiivisena erityiskohteluna myöskään muille vammaisille henkilöille.

Yhteenveto

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteella joukkoliikennejaosto on päättänyt, että maksaminen Porin joukkoliikenteessä ei ole tosiasiallinen ei-tekninen este, joka estäisi näkövammaisen henkilön matkustamisen joukkoliikenteellä. Maksuttomien matkojen mahdollistaminen kaikille vammaisille henkilöille ei ole

perusteltavissa matkan maksamisen vaikeudella, jota pitäisi asianmukaisesti ja kohtuullisesti mukauttaa.

Satakunnan hyvinvointialue tekee vammaispalvelulain nojalla liikkumisen tukipäätökset yksilölliseen tarveharkintaan perustuen. Vammaispalvelulain mukaan kyseessä on kohtuullinen liikkumisen tuki, jos henkilöllä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Päätökseen sisällytetään myös henkilökohtaisen avun tai saattamisen tarpeen täyttäminen, ja siksi päätös sisältää myös työstä aiheutuvan kustannusvaikutuksen. Liikkumisen tuen matkoista maksetaan omavastuu, joka on asetettu Satakunnassa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hankkimassa joukkoliikenteessä käytössä olevan Seutu+ -lippujen hintataulukon mukaiseksi.

Porin joukkoliikenteessä ei ole perusteita myöntää EU:n vammaiskortin käyttäjille eikä heidän saattajilleen maksuttomia matkoja. Vammaiskorttia voi hyödyntää apuvälineenä vuorovaikutuksessa linja-autonkuljettajan kanssa.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää antaa oheisen lausunnon valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle.

Kokouskäsitely

Merkitään, että jaosto kuuli joukkoliikennepäällikkö Merika Lannen alustuksen asiasta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus, 01.12.2025, § 510

Valmistelijat / lisätiedot:

Johanna Jokelainen, hallintopäällikkö, johanna.jokelainen@pori.fi

Useat valtuutetut, ensimmäinen allekirjoittaja valtuutettu Minka Leino-Holm jättivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 22.9. 2025 § 130 Maksuton joukkoliikenne EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle -valtuustoaloitteen. Kaupunginvaltuusto lähetti asian kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 29.9.2025 § 400 pyytää aloitteesta joukkoliikennejaoston lausunnon.

Joukkoliikennejaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 4.11.2025 § 23.

Asian esittely ja aikaisempi käsittely ovat historiatiedoissa.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Inna, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto merkitsee tehdyt toimenpiteet ja annetun lausunnon tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan välittömästi kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Merkitään, että Petri Huru ja Mari Kaunistola saapuivat kokoukseen tämän asian käsittelyn jälkeen kello 15.04.

Kaupunginvaltuusto, 08.12.2025, § 178

Useat valtuutetut, ensimmäinen allekirjoittaja valtuutettu Minka Leino-Holm jättivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 22.9. 2025 § 130 Maksuton joukkoliikenne EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle -valtuustoaloitteen. Kaupunginvaltuusto lähetti asian kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 29.9.2025 § 400 pyytää aloitteesta joukkoliikennejaoston lausunnon.

Joukkoliikennejaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 4.11.2025 § 23.

Kaupunginhallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 1.12.2025 § 510.

Asian esittely ja aikaisempi käsittely ovat historiatiedoissa.

Ehdotus

Kaupunginhallituksen päätösehdotus:

Kaupunginvaltuusto merkitsee tehdyt toimenpiteet ja annetun lausunnon tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Kokouskäsitely

Valtuutettu Minka Leino-Holm ehdotti valtuutettu Johanna Huhtalan kannattamana, että asia palautetaan valmisteluun.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Vammaisneuvosto, 29.01.2026, § 14

Kaupunginhallitus on pyytänyt (15.12.2025 § 527) vammaisneuvostolta lausuntoa valtuustoaloitteesta, joka koskee maksutonta joukkoliikennettä EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle. Lausuntoa pyydetään 31.3.2026 mennessä. Aloite ja asian aiempi käsittely näkyvät historiatiedoissa.

Ehdotus

Vammaisneuvosto keskustelee asiasta. Työryhmä laatii lausunnon kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta. Lausunto käsitellään vammaisneuvoston seuraavassa kokouksessa 26.3.2025.

Päätös

Vammaisneuvoston työryhmä laatii lausunnosta luonnoksen, jota käsitellään vammaisneuvoston seuraavassa kokouksessa 26.3.2026.

Vammaisneuvosto, 26.03.2026, § 26

Liitteet

1 Vammaisten maksuton joukkoliikenne, valtuustoaloite, vammaisneuvoston lausunto

Kaupunginhallitus on pyytänyt vammaisneuvostolta lausunnon valtuustoaloitteesta, joka koskee maksutonta joukkoliikennettä EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle. Lausuntoa pyydetään 31.3.2026 mennessä.

Työryhmän laatima lausuntoluonnos on liitteenä.

Ehdotus

Tehdään tarvittaessa muutoksia lausuntoon ja hyväksytään lausunto lähetettäväksi kaupunginhallitukselle. Päätetään tarkistaa pöytäkirja tämän asiakohdan osalta heti kokouksessa.

Päätös

Vammaisneuvosto teki kokouksessa muutoksia lausuntoon ja päätti lähettää sen kaupunginhallitukselle. Pöytäkirjan liitteenä on muutokset sisältävä valmis versio. Vammaisneuvosto päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asiakohdan osalta heti kokouksessa.

Joukkoliikennejaosto, 05.05.2026, § 15

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö, merika.lanne@pori.fi

Kaupunginvaltuusto palautti 8.12.2025 § 14 valmisteluun aloitteen Maksuton joukkoliikenne EU:n vammaiskortin haltijalle ja/tai avustajalle. Kaupunginhallitus pyysi 15.12.2025 lausuntoa vammaisneuvostolta ja uudelleen joukkoliikennejaostolta.

Alun perin aloite oli jätetty kaupunginvaltuustossa 22.9.2025 ja joukkoliikennejaosto vastasi aloitteeseen 4.11.2025. Asian esittely ja aikaisempi käsittely ovat historiatiedoissa.

Kaupunginvaltuuston palautuskeskustelussa pyydettiin tarkentamaan maksuttomien matkojen kustannusvaikutuksia eli lipputuloja ja liikennöintikustannuksia, vammaisvaikutuksia (vammaisneuvoston lausunnossa) ja yhdenvertaisuusvaikutuksia.

Vammaisneuvosto on lausunnossaan 26.3.2026 kuvannut, miten hyvinvointialue tukee vammaisten henkilöiden liikkumista taloudellisesti (mm. lait, tukipäätökset, avustajatunnit, kustannusten korvausten maksuajat), ja millaisia haasteita vammaiset henkilöt kokevat joukkoliikenteessä matkustamisessa (mm. pysäkkien esteettömyys, henkilökohtaisen avustamisen tarve linja-autoon nousemisessa, poistumisessa ja maksamisessa). Joukkoliikenteessä matkustaminen on monelle vammaiselle henkilölle mahdollista, mutta ei kaikille.

Lipputulomenetykset

Porin joukkoliikenteessä jokainen tehty matka tallennetaan rahastuslaitteiden taustajärjestelmään, kun lippu myydään tai sen sisältämä tunniste näytetään rahastuslaitteelle. Tällä hetkellä matkoista kerätään tieto henkilön iän perusteella, ellei kyseessä ole perusopetuksen tarjoama koululaislippu tai Kelan koulumatkatukilippu. Vammaiselle henkilölle myydään sama lipputuote kuin kaikille samaan ikäryhmään kuuluville, esimerkiksi kertalippu aikuinen 26-vuotiaasta alkaen 3,50 €. Matkoista kerättyjen tietojen perusteella ei voi arvioida, kuinka moni matkustaja olisi oikeutettu maksuttomaan matkaan vammaisuuden perusteella.

Muissa samaa lippu- ja maksujärjestelmää (Waltti) käyttävissä kaupungeissa ei kerätä rahastuslaitteelle tietoa vammaisuuden perusteella. EU-vammaiskortti -matkatietoa ei tallenneta rahastuslaitteille sellaisenaan (lipputuotteena). Siten ei ole saatavilla vertailukelpoista tietoa joukkoliikenteessä tehdyistä maksuttomista matkoista EU-vammaiskortilla matkan maksuttomuuden todistamalla. Lipputulomenetyksistä ei voi tehdä kustannusarviota, koska lähtö- tai vertailutietoja ei ole käytettävissä.

Porin joukkoliikenteessä on nykyisin kaksi asiakasryhmää, jotka saavat maksuttomat matkat. Heidän matkansa tallennetaan rahastuslaitteelle. Vuoden 2025 toteutuneiden matkojen perusteella ilman rattaita tai vaunuja matkustaneet 0-7 -vuotiaat lapset tekivät 19 800 matkaa, joista lipputulomenetyksistä oli noin 35 000 €. Lastenvaunuja tai -rattaita ja niissä ollut pientä lasta mukanaan kuljettaneet henkilöt tekivät 24 500 matkaa, joista kertyi 120 000 € lipputulomenetyksistä. Maksuttomista matkoista aiheutunut taloudellinen menetys oli noin 6,5 % joukkoliikenteen koko vuoden lipputulosta. Lipputulomenetyksistä on laskettu 8-16-vuotiaiden lasten kertalipun asiakashinnan 2,00 € ja aikuisten 26-vuotiaasta alkaen 3,50 € verottomien hintojen perusteella (alv. 13,5 %).

Joukkoliikenteen lipputulolla katetaan 30,8 % aikataulujen mukaisesti ajettujen vuorojen kustannuksista. Valtio tukee kaupunkia joukkoliikenteen järjestämisessä (osuus liikenteen ostokustannuksista) noin 9,7 % ja Kelan koulumatkatuen avulla 4,5 %. Yli puolet (55,0 %) katetaan kunnallisverotuksessa kerätyillä varoilla (vuoden 2025 tuloslaskelma 16.1.2026). Yhden joukkoliikenteessä tehdyn matkan kustannus vaihteli 0,90 € - 12,90 € välillä reitistä riippuen, keskiluvun (mediaani) ollessa 3,60 € vuonna 2025 (liikennöintikustannukset - lipputulot / matkat).

Liikenteen hidastumisen kustannukset

Joukkoliikenteen linja-auton kuljettajan asiakaspalvelutehtävistä on sovittu liikennöintisopimuksessa. Kuljettajan tärkein tehtävä on kuljettaa matkustajat turvallisesti ja huolehtia aikataulussa pysymisestä, jotta matkustajat kokevat joukkoliikenteen luotettavana ja pääsevät perille aikataulussa luvattuun aikaan. Joukkoliikenteessä kuljettaja palvelee matkustajia lipun ostamisessa, neuvoo oikean pysäkin pyydettyä ja ohjaa liikenteen häiriötilanteissa matkustajat korvaavalle vuorolle. Edellä mainittu palvelu on tarjolla kaikille matkustajille, ja onnistuu ilman, että kuljettajan tarvitsee siirtyä paikaltaan, mikä viivästyttää linja-auton matkan jatkumista.

Joukkoliikenteen kuljettajan työtehtäviin ei kuulu matkustajan toistuva henkilökohtainen avustaminen, esimerkiksi liikkumisen apuvälineiden nostaminen linja-autoon tai matkustajan puolesta maksuvälineen käsittely maksutilanteessa.

Kuljettaja avustaa pyörätuolirampin avaamisessa ja sulkemisessa, koska kyseessä on linja-autoon kiinteästi liittyvät tekninen apuväline, jonka oikea käsittelytapa on kuljettajan vastuulla. Jos joukkoliikenteen kuljettaja avustaisi matkustajia enemmän kuin nykyisessä liikennöintisopimuksessa edellytetään, avustamisesta johtuva aikahaitta toteutuisi suosituimmilla reiteillä, joilla jo nyt kulkee eniten matkustajia.

Vuorojen ajamisen hidastuminen tarkoittaisi matka-aikojen pidentymistä kaikille matkustajille ja aiheuttaisi lisää hankintakustannuksia tai kustannuslisäyksiä korvaavia säästötoimenpiteitä ja vuorojen määrän vähennyksiä. Joukkoliikenteen aikataulut suunnitellaan vuorojen ajamisesta syntyvien tilastojen perusteella. Vuoron ajamisen nopeuteen vaikuttaa nopeusrajoitukset, liikennehäiriöt (työmaat, hitaat ajoneuvot edessä) vuoron kellonaika (ruuhkaa vai hiljaista), jonot liikennevaloissa ja kiertoliittymissä, matkustajien määrä, pysäkeille pysähdysten määrä ja niiden kesto. Porin Linjat Oy:n kanssa pidettävien säännöllisten neuvottelujen perusteella ajoaikoja korjataan, kun todetaan että ne ovat toistuvasti sekä tilastojen että kuljettajakokemusten perusteella liian kireitä tai löysiä.

Kun ajoajat pidentyvät, linja-autot ja kuljettajat ovat pidempään varattuina vuorojen ajamiseen. Tällöin reitin aikataulun toteuttamiseen tarvitaan enemmän linja-autoja ja kuljettajia. Joukkoliikenteessä liikenteen korvaukset maksetaan autopäivien, linjatuntien (sis. kuljettajan palkkakulut) ja linjakilometrien mukaan. Jo viiden minuutin ajoajan pidennys saattaa aiheuttaa uuden linja-auton ja kuljettajan tarpeen, ellei kustannuksia hillitä vähentämällä vuorojen määrää eli ajetaan vuoroja harvemmin. Viimeisimmät kustannuksia aiheuttavat ajoaikojen korjaukset on tehty linjalle 66 Noormarkku (+ 5 min) ja 6H Sampola-Harmaalinna (+ 5-10 min).

Kustannusvaikutuksen kuvaamiseksi esitetty viiden minuutin pidennys lisää linjatuntikustannusta noin 8,3 %. Helmikuussa 2026 yhden koulupäivän liikenteen hankinnan kokonaiskustannus oli 27 100 € alv. 0 %. Koulupäivän aikana ajettiin 373 linjatuntia (n. 16 100 € alv. 0 %). Viiden minuutin pidennys ajoaikaan ja siitä aiheutuva kahdeksan prosentin kustannuslisäys linjatunteihin tarkoittaisi, että koulupäivän aikana kustannukset kasvaisivat 1300 € pelkästään kuljettajan palkkakulujen perusteella, lisäksi tarvittaisiin mahdollisesti lisää linja-autoja saman vuoromäärän ajamista varten (150 € per autopäivä alv. 0 %)

Maksuttomien matkojen vammais- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia

Vammaisten henkilöiden matkustamisen esteiden poistamiseksi valtuustoaloitteessa on ehdotettu lippujen maksuttomuutta eli kaupungin tarjoamaa suoraa taloudellista tukea vammaisille henkilöille. Maksuttomien matkojen mahdollistaminen kaikille vammaisille henkilöille ei ole perusteltavissa matkan maksamisen vaikeudella, jota pitäisi asianmukaisesti ja kohtuullisesti mukauttaa. Porin joukkoliikenteessä on edelleen käytössä käteismaksaminen digitaalisten maksutapojen rinnalla.

Joukkoliikennejaoston päätökset lippujen hinnoista ja käyttöehdoista, liikennöintisopimuksessa vaaditut kuljettajien asiakaspalvelutehtävät ja Porin Linjat Oy:n työnjohdolliset määräykset kuljettajien asiakaspalvelusta eivät vaikuta Satakunnan hyvinvointialueen päätöksentekoon eikä sen nopeuteen sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain nojalla myönnettävistä henkilökohtaisista yksilölliseen tulo- ja tarveharkintaan perustuvista tuista, etuuksista ja palveluista.

Joukkoliikenteen järjestämistehtävään ei kuulu matkustajan tulojen ja tarpeiden harkinta, ei taloudellisten esteiden poistaminen, eikä kaupunki huolehdi

hyvinvointialueelle kuuluvista kustannuksista eikä lakisääteisten palvelujen järjestämisestä. Lippujen kohtuulliset hinnat ovat tärkeä keino ehkäistä liikenneköyhyyden aiheuttamia haittoja ja kohtuullisuus hyödyttää yhdenvertaisesti kaikkia matkustajia. Lippujen maksuttomuus tarkoittaisi, että yhä suurempi osuus joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista kohdistuu niille kuntalaisille, jotka eivät itse kuulu maksuttomiin matkoihin oikeutettuun asiakasryhmään tai jotka eivät matkusta joukkoliikenteellä ja hyödy palvelusta.

Maksuttomat matkat ohjaisivat vammaista henkilöä käyttämään joukkoliikennettä aina kun se on hänen henkilökohtaisiin tarpeisiinsa sopiva liikkumispalvelu ja vamma ei aiheuta erityistä vaikeutta liikkumisessa. Maksuttomuus ei kuitenkaan lisää kaikkien vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia matkustaa joukkoliikenteellä ja hyötyä maksuttomista matkoista, koska heillä saattaa olla erityisiä vaikeuksia liikkumisessa, eikä joukkoliikenteessä itsenäinen matkustaminen ole kaikille mahdollista ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Heille hyvinvointialueen järjestämät liikkumisen palvelut olisivat joukkoliikenteen maksuttomuudesta huolimatta edelleen omavastuullisia maksullisia palveluja, joiden saatavuutta ja matkojen määrää on rajoitettu henkilökohtaisessa tukipäätöksessä kuvatulla tavalla.

Maksuttomat matkat joukkoliikenteessä eivät johda tosiasiallisesti kaikkien vammaisten henkilöiden yhdenvertaiseen liikkumismahdollisuuksien paranemiseen, eikä matkojen maksuttomuutta voi perustella maksamisen vaikeudella. Porin joukkoliikenteessä ei ole perusteita myöntää EU:n vammaiskortin käyttäjille eikä heidän saattajilleen maksuttomia matkoja.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää antaa oheisen lausunnon valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

§ 16

Joukkoliikennejaoston vastaus vammaisneuvostolle aloitteeseen joukkoliikenteen saavutettavuuden parantamiseksi

PRIDno-2026-2625

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö, merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Aloite joukkoliikennejaostolle joukkoliikenteen saavutettavuuden parantamiseksi

Vammaisneuvosto on kokouksessaan 26.3.2026 päättänyt jättää joukkoliikennejaostolle aloitteen joukkoliikenteen saavutettavuuden parantamiseksi. Aloitteessaan vammaisneuvosto ehdottaa, että tieto pysäkkien esteettömyydestä julkaistaisiin Porin joukkoliikenteen verkkosivuilla ja linjakartoissa.

Valtakunnallinen pysäkki- ja esteettömyystietokanta (PETI) otetaan tuotantokäyttöön tämänhetkisen aikataulun mukaan loppuvuodesta 2026. PETI:n toiminnasta ja operoinnista vastaa Fintraffic. PETI korvaa aiemman Väyläviraston ylläpitämän Digiroad-palvelun pysäkkiaineistojen ylläpitopalveluna. Uuden järjestelmän tietomalli pohjautuu Euroopan Unionin RTTI-asetukseen ja sen on tarkoitus tarjota yksi tietolähde kaikille Suomen joukkoliikennepysäkeille. PETI on jatkossa palvelu, jolla voidaan ilmoittaa pysäkkien valtakunnallisten tunnisteiden lisäksi pysäkkien ominaisuustietoja, kuten esteettömyystietoja.

Joukkoliikennettä järjestävät viranomaiset ja markkinaehtoiset joukkoliikenteen toimijat vastaavat oman liikenteensä pysäkkitietojen päivittämisestä valtakunnalliseen PETI-tietokantaan. Porin joukkoliikenteen suunnittelijat tekevät yhteistyötä kaupungin teknisen toimialan infrayksikön kanssa, joka on Porissa tienpitäjänä vastuussa joukkoliikennepysäkkien kunnossapidosta ja rakennuttamisesta. Tämän lisäksi Porissa on joukkoliikenteen pysäkkejä, joiden vastuullinen tienpitäjä on Lounais-Suomen elinvoimakeskus (aiemmin Varsinais-Suomen ELY-keskus).

Aloitteessaan vammaisneuvosto toteaa, että on tärkeä selvittää millä pysäkeillä apuvälineen kanssa on mahdollista nousta linja-autoon, ja että esteettömyys huomioidaan pysäkkien suunnittelussa ja peruskorjauksessa. Pysäkkien suunnittelu ja rakentaminen kuuluvat tienpitäjän vastuulle ja työlle varataan vuosittain määrärahat. Pysäkkien peruskorjaustoimia on toteutettu kuntoarvion ja matkamäärien perusteella kiireellisyysjärjestyksessä, joten vuosittaiselle korjauslistalle nousevat pysäkit sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Tienpitäjille voi ehdottaa (kuntalaisaloite) kunnostettavia kohteita, mutta päätökset kunnostettavista ja rakennettavista pysäkeistä tekee tienpitäjä oman rahoituksensa mukaisesti.

Koska PETI on valtakunnallinen tietokanta, tarvitaan kaikkia ylläpitäjiä koskevat määritelmät esteettömistä pysäkeistä ennen minkäänlaisen pysäkki-inventaarion tekemistä. Tällä pyritään varmistamaan se, että esteetön pysäkki tarkoittaa samanlaista palvelutasoa kaikkien ylläpitäjien aineistoissa. Ilman yhteneväistä ohjeistusta esteettömän pysäkin määritelmä PETI:ssä saattaa vaihdella ylläpitäjän mukaan. Alkuvaiheessa on mahdollista, että pysäkit ovat esteettömiä käyttäjän kannalta, mutta valtakunnallisessa tietokannassa niitä ei ole luokiteltu esteettömiksi

ohjeistuksen puuttumisen takia. PETI-tietokannassa olevia pysäkkien ominaisuustietoja voidaan hyödyntää esimerkiksi sähköisessä reittioppaassa.

Vammaisneuvosto ehdottaa, että muutamiin vuoroihin lisättäisiin ajoaikaa ja aikatauluissa kerrottaisiin, että vuoroilla kuljettaja avustaa kyytiin esteettömiltä pysäkeiltä. Pyörätuolien ja rollaattorien käyttäjät saataisiin ohjattua käyttämään etukäteen suunniteltuja vuoroja. Ehdotusta ei voi toteuttaa avoimen joukkoliikenteen nykyisen liikennöintisopimuksen puitteissa, koska kuljettajan työvelvoitteet kasvaisivat nykyisestä. Kuljettajan työtehtäviin ei kuulu toistuva henkilökohtainen avustaminen.

Monissa kaupungeissa on perustettu muusta joukkoliikenteestä erillistä palveluliikennettä sosiaali- ja terveysministeriön 2000-luvun alun hankerahoituksella, joka on sittemmin päätynyt. Palveluliikenne on suunniteltu erityisesti iäkkäiden ja vammaisten asiakkaiden tai muiden erityisryhmien tarpeet huomioon ottaen. Palveluliikenne on useimmiten etukäteen tilattavaa ovelta-ovelle -palvelua, ja reittejä ajetaan vain osassa kaupunkialuetta. Reitiltä voidaan tehdä poikkeamia asiakkaiden tarpeiden mukaan, tai liikennöinti voi perustua kokonaan ennakkotilausten pohjalta muodostettaviin reitteihin.

Palveluliikenteen kustannukset per matka ovat avointa joukkoliikennettä korkeammat, ja palvelu on osin päällekkäistä hyvinvointialueen järjestämän lakisääteisen kuljetuspalvelun kanssa. Esimerkiksi Kuopiossa palveluliikenteessä on korkeammat asiakashinnat kuin avoimessa joukkoliikenteessä ja Tampereella palveluliikenteessä työskentelee kuljettajan lisäksi palveluavustaja, joka auttaa linja-autoon nousemisessa ja poistumisessa.

Porin kaupunki ei järjestä palveluliikennettä, eikä joukkoliikennejaostolla ole toimivaltaa palveluliikenteen järjestämiseksi.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää antaa oheisen vastauksen vammaisneuvostolle.

Tiedoksi

Vammaisneuvosto

Kaupunginhallitus, § 153, 13.04.2026
Joukkoliikennejaosto, § 17, 05.05.2026

§ 17

Aloite kaupunginhallitukselle vammaisneuvoston edustuksesta joukkoliikennejaostossa

PRIDno-2026-2854

Kaupunginhallitus, 13.04.2026, § 153

Valmistelijat / lisätiedot:

Kari Nummi, controller, talousyksikkö, kari.nummi@pori.fi

Liitteet

1 Vammaisneuvoston edustaja joukkoliikennejaostoon, vammaisneuvoston aloite

Vammaisneuvosto on kokouksessaan 26.3.2026 tehnyt kaupunginhallitukselle aloitteen, että joukkoliikennejaostoon nimettäisiin vammaisneuvoston edustaja. Aloite on asian liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Inna, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedoksi ja lähettää sen joukkoliikennejaostolle valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Joukkoliikennejaosto, 05.05.2026, § 17

Valmistelijat / lisätiedot:

Lauri Kilku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala, lauri.kilku@pori.fi

Liitteet

1 Vammaisneuvoston edustaja joukkoliikennejaostoon, vammaisneuvoston aloite

Vammaisneuvosto on kokouksessaan 26.3.2026 tehnyt kaupunginhallitukselle aloitteen, että joukkoliikennejaostoon nimettäisiin vammaisneuvoston edustaja. Kaupunginhallitus on käsitellyt asiaa kokouksessaan 13.4.2026 §153. Kaupunginhallitus merkitsi asian tiedoksi ja lähetti sen joukkoliikennejaostolle valmisteltavaksi. Aloite on asian liitteenä.

Joukkoliikennejaosto on kokouksessaan 4.11.2025 § 20 päättänyt läsnäolo- ja puheoikeudesta joukkoliikennejaoston kokouksissa seuraavasti:
Hallintosäännön §139 Läsnäolo- ja puheoikeus kokouksessa mukaan toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus:

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla kaupunginhallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan ja

- kaupunginhallituksen puheenjohtajalla ja kaupunginjohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa sekä
- toimialajohtajalla elinvoima- ja ympäristölautakunnan alaisen jaoston kokouksessa, mikäli yksikön päällikkö toimii jaoston esittelijänä. (KV 9.12.2024 § 128)

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto toteaa, että vammaisneuvoston ja joukkoliikennejaoston yhteistyötä on mahdollista parantaa. Yhteistyön parantamisen näkökulmasta tuloksellisinta on järjestää joukkoliikennejaostolle ja vammaisneuvostolle yhteisiä tilaisuuksia, joissa on mahdollista keskustella toimielinten kesken yhteisistä asioista.

Edellä kuvatun perusteella joukkoliikennejaosto päättää olla nimeämättä vammaisneuvoston edustajaa jaoston kokouksiin, mutta jaosto päättää kutsua vammaisneuvoston säännöllisesti keskustelutilaisuuksiin. Ensimmäinen tilaisuus pidetään syyskaudella 2026.

Tiedoksi

Vammaisneuvosto